

Laste vaimse tervise edendamine 2013

Vaikusemängud korkidega

Teema

Kuulamisoskuse arendamine

Koostaja: vanemõpetaja **Virve Lõhmus, Pärnu Lasteaed Trall**

Taustinformatsioon

Kuulamine on protsess, milles eriti tähtis osa on mälu, tähelepanul, keskendumisel ja teistel vaimsetel võimel. Mida paremini laps kuuldust aru saab, seda lihtsam on tal suhelda teiste inimestega. Kuulamisel on tihe seos teiste osaoskuste arendamisega: lugemis-, kirjutamis ja kõnelemisoskusega. Kuulamine on oluline tegevus ning õpitav ja arendatav. Kuulamisoskuse üheks aluseks on hea kuulmine.

Õppekava valdkonna „Keel ja kõne“ üheks alapunktiks on suhtlemine, jutustamine ja kuulamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ehk eeldatavad tulemused lapsest lähtuvalt

Õppe- ja kasvatustegevust kavandades ja korraldades peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõigis tegevustes. Lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda. Oluline on pöörata igapäeva- ja õppetegevustes tähelepanu ka laste kuulmise hoidmisele. Pidev lärm ja kõvahäälne kollektiiv võivad põhjustada lapsel kuulumislangust. Selle vältimiseks on vajalik õpetada lapsi kuulama vaikust, sosinal antud korraldusi ja tegutsema rahulikus miljöös, segamata ennast ja teisi.

- Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel saab laps aru kuuldu sisust ning suudab sellele sobivalt reageerida, lisaks areneb peenmotoorika ning silma ja käte koostöö.
- Laps oskab vajadusel tegutseda vaikides, kuulata tasast häält ja rääkida ka ise vaikselt.

Osalenute vanus ja arv

Allpool kirjeldatavaid võtteid olen kasutanud 3–5-aastaste laste erinevate õppetegevuste osana (kunstitegevus, lugema-kirjutama õpetamine, matemaatika jt).

Ülesanded sobivad ka koolieelikutele ja neid on igaühel võimalik rikastada omapoolse

fantaasiaga. Tihti on lastel ülesanne kuulata õpetaja poolt sosinkõnes antud korraldusi kinnisilmi. Ülesannet tuleb täita iseseisvalt, vaikides ja kaaslasti segamata. Loomulikult võib õpetaja korralduste edastamiseks ka muid variante välja mõelda.

Läbiviidud tegevuste kirjeldus

a) Mustrite ladumine:

- kahe käega etteantud näidise järgi, kätte tuleb võtta erinevad värvid;

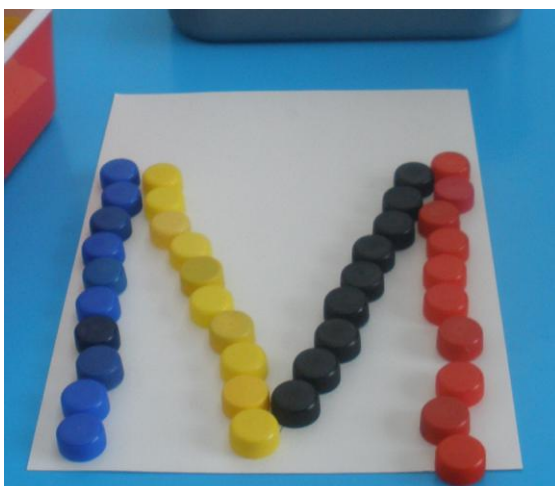
- plaksutatud või koputatud rütmi järgi (lapsed on ise eelnevalt plaksutanud, koputanud);

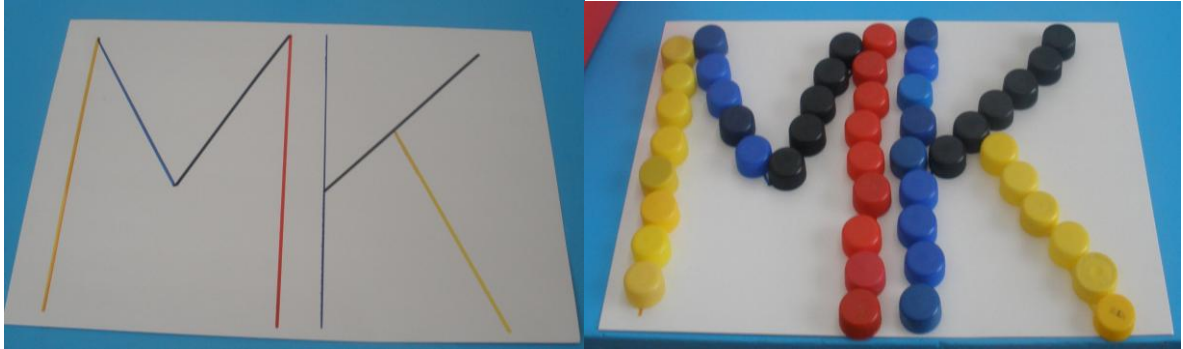
- nimetatud värvide järgi (nt punane, kollane, kollane, punane, kollane, kollane jne);
- lapse enda poolt valitud muster.

b) Tähtede ladumine:

- eesnime esitähe ladumine etteantud alusele (joonistäht erinevate värvidega), laps peab laduma õiget värvi korre kasutades;

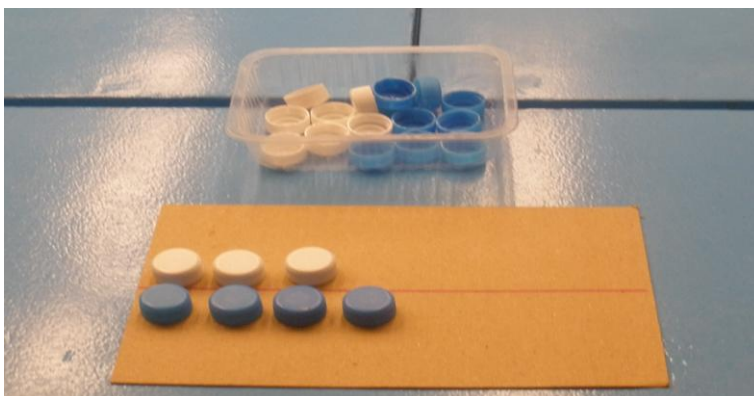
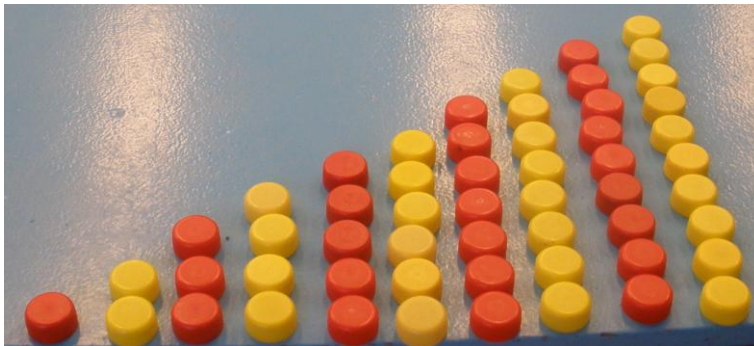
- ees- ja perekonnanime esitähed ladumine etteantud alusele;

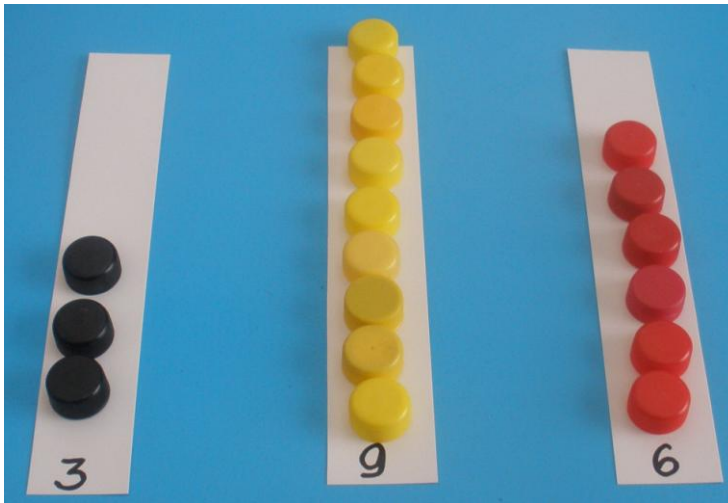
- nime esitähete ladumine ilma aluseta;
- sama tegevus lisaülesandega, nt „Lao täht kahe käega, kasuta kahte värvi korke“ (üks käsi võtab siniseid, teine rohelisi korke);

- ladumine etteantud värvide, rütmi ja arvu järgi;

- numbrikaardile vastava arvu korkide ladumine (numbri ja arvu kokkuviimine, kui laps numbrit ei tunne, siis otsib rühmaseinalt vastava numbripildi, loendab sellel olevad pildikesed ja laob seejärel oma numbrikaardile).

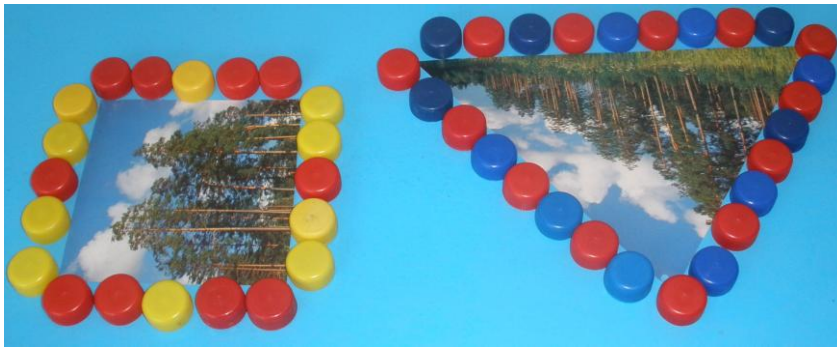

c) Geomeetriliste kujundite ladumine:

- iga külg ise värvi, kasutades ladumisel kaht kätt;

- etteplaksutatud mustirütmigi järgi jne.

d) Esemete ladumine:

- näidise järgi (kuusk, kuut, päike, seen jm);

- iseseisvalt õpetaja poolt nimetatud ese;

- omalooming;

- lauanaabriga kahasse laotud pilt jne.

Tegevustes kasutatud materjalid ja vahendid:

- värvilised pudelikorgid (odavad, pestavad, kulumiskindlad);
- jaotuskarbid, kuhu lapsed loendavad või võtavad suurtest karpidest vastavalt ülesandele korre;
- valgel paberil suured värvilised joonistähed lapse eesnime ning lapse ees- ja perekonnanime esitähedega;
- numbrikaardid (1–12);
- tasapinnalised geomeetrilised kujundid (erinevates suurustes, kolmnurgad erinevate kujudega).

Näidistegevus 4–5-aastastele lastele – „Vaikivad tähed“

Eesmärk:

- laps tunneb ära õpetaja poolt hääletult öeldud täppideta täishäälikud;
- laps tunneb ja laob kordidest oma eesnimetähe;
- laps jätab meelde ja täidab kuni viieosalise töökorralduse;
- laps saab aru ja täidab reeglit „tegutsen vaikides“.

Vahendid:

- täishäälikukaardid igale lapsele (kaardid on omavahel ühenduses nagu värvikaardid poes);
- tähekaart iga lapse eesnimetähga (mitmevärviline suur joonistäht);
- värvilised korgid, jaotuskarbid;
- plastiliin, lapse nimega varustatud voolimisalus.

I osa

Lapsed istuvad U-kujuliselt asetatud toolidel, igaühel süles täishäälikukaardi komplekt. Õpetaja selgitab ülesande: „Mina ütlen teile **hääletult** täishäälikuid, teie leiatega oma tähekaardilt tähe ja näitate mulle. **Rääkimine on keelatud**. Kui teie vastus on õige, tõstan üles pöidla“ (demonstreerib).

- töö täishäälikutega;
- lastepoolne hinnang – kuidas tegevus meeldis, miks meeldis või ei meeldinud, kas oli või ei olnud raske vaikides töötada;
- õpetaja hinnang – ülesandega hakkamasaamine, reeglist kinnipidamine.

II osa

Õpetaja palub leida igaühel oma eesnimetähe kaardi, vaadata, mis värvidega see on joonistatud, võtta jaotuskarpi vastavat värvi korkid ja laduda oma nimetäht.

Laduda tuleb püsti seistes ja kahe käega korraga, rääkimine on ikka keelatud.

- nimetähe kaardi leidmine ruumist;
- korkide võtmine;
- ladumine;
- lastepoolne hinnang – kuidas tegevus meeldis, miks meeldis või ei meeldinud, kas oli või ei olnud raske vaikides töötada;
- õpetaja hinnang – ülesandega hakkamasaamine, töökorralduste ja reegli täitmine;

III osa

Õpetaja annab korralduse lauale tuua voolimistööks vajalik materjal (alus, plastiliin).

Ülesanne: „Vooli oma eesnimetäht, räägi naabrile vaikse häälega, mis selle tähe nimi on.“

- eesnimetähe voolimine plastiliinist;
- lauanaabrile oma tähe tutvustamine;
- lastepoolne hinnang – kuidas tegevus meeldis, miks meeldis või ei meeldinud;
- õpetaja hinnang – ülesandega hakkamasaamine, laste kiitmine;
- vahendite ärapanemine.

Konkreetne tegevus võimaldab töötada vaikides, suminata töökeskkonnas, vahetada töökohti, piisavalt liikuda ning toimetada praktiliselt.

Läbiviidud tegevuste mõju hindamine

Hindamine on toimunud vastavalt tegevusele seatud eesmärkidele, st kas:

- ruumis valitseb vaikus;
- laps oskab kuulata sosinkõnet;
- laps saab ülesande sisust aru;
- laps täidab ülesande õigesti jne.

Lastele meeldib kinnisilmi kuulata sosinal antud juhiseid. Neile meeldib tegutseda. Mängulise tegevuse kaudu on omandatud oskused: jälgida mustirütmi, selgeks saadud tasapinnalised geomeetrilised kujundid, numbrid ja tähed. Helide loendamine raskusi ei valmista. Kõrvade tervishoiule on kõige olulisem see, et valitseb vaikne töörahu.